

Op deze plek kunnen lezers hun mening geven over actuele onderwerpen of reageren op in Veeteelt verschenen artikelen. Zelf een bijdrage leveren? Schrijf de redactie van Veeteelt of e-mail: veeteelt@crv4all.com.

Progressie kg eiwitproductie
goede voorspeller laatrijtheid

Aandacht voor laatrijtheid

Kees van Velzen, voormalig exportdirecteur HG, analyseerde dertig stieren op laatrijtheid en levensduur

Soms bekriipt je het gevoel dat niet alle gegevens uit onze fokkerijcomputer voldoende aandacht krijgen. Neem nu het aspect laatrijtheid. Misschien is de naam ook niet zo gelukkig gekozen. Evengoed zou je dit aspect het probleem van vroegrijpheid kunnen noemen. De fokkerijgegevens vermelden zeker de factor laatrijtheid in hun documentatie. Deze factor is gebaseerd op de

Tabel 1 – Kg eiwitvererving van laatrijpe stieren van de eerste en de derde lijst

naam	lact. 1	lact. 3	laatrijtheid	fokw. lev.duur
Canvas	66	83	99	378
Jorryn	49	61	100	367
Win 395	40	56	101	413
H. Future	16	30	103	449
Labelle	14	25	101	438
Surprise	11	47	110	474
Spencer(zw.basis)	8	36	107	302
Sunny Boy	5	28	108	431
Ramos	0	12	104	998
Kian (zw.basis)	-1	34	110	364
gemiddeld	21	41	104	461

toe- en afname van de inet van de eerste naar de derde lactatie. Laatrijtheid wordt uitgedrukt in een getal van hoog (>110) tot laag (<90) ten opzichte van het gemiddelde van 100. Meestal zeer begrijpelijk, een enkele keer met wat vraagtekens. Uiteindelijk is de inet een berekening gebaseerd op aannames. Vervolgens wordt deze inet ingeschat op een schaal rond de 100. Zou het niet eenvoudiger kunnen? Ja, ik denk dat dat kan wanneer een direct fysiek getal als kg eiwitvererving in de eerste lactatie wordt vergeleken met kg eiwit in de derde lactatie. Deze derde lactatie zou eigenlijk zwaarder ingewogen moeten worden omdat het een indicatie is voor latere lactaties die niet worden meegewogen. Bij het zoeken naar een meer duurzame koe zijn deze latere lactaties van groot gewicht.

Op basis van alleen de kg eiwitvererving van de eerste naar de derde lactatie heb ik drie groepen met laatrijpe, gemiddelde en vroegrijpe stieren samengesteld (tabel 1, 2 en 3). Daarin zijn stieren opgenomen met veel dochters (en dus met een hoge betrouwbaarheid) en in elke

Tabel 2 – Kg eiwitvererving van gemiddelde stieren van de eerste en de derde lijst

naam	lact. 1	lact. 3	laatrijtheid	fokw. lev.duur
Paramount	49	53	97	321
Support	35	34	96	162
Stilist	30	32	97	510
R.Marshall	26	20	96	36
Wonderboy	26	32	100	714
Lightning	20	22	98	311
Manat	18	19	100	203
Jabot	14	16	100	298
Nevada	14	14	99	634
Cash	12	13	100	287
gemiddeld	24	26	98	348

Selectie op laatrijtheid heeft een positieve invloed op levensduur

groep zitten stieren van diverse jaargangen. De groepen zijn zo samengesteld dat ze qua kg eiwitvererving in de eerste lactatie met 21, 24 en 20 kg goed vergelijkbaar zijn. De grote verschillen ontstaan in de derde lactatie met 41 kg (laatrijpe), 26 kg (gemiddeld) en 2 kg (vroegrijpe). Individuele verschillen (per stier) zijn nog extremer. Neem bijvoorbeeld 'onze' Kian (+35 kg van lijst 1 naar lijst 3) ten opzichte van de wereldvermaarde Comestar Outside (-23 kg van lijst 1 naar

Tabel 3 – Kg eiwitvererving van vroegrijpe stieren van de eerste en de derde lijst

naam	lac. 1	lact. 3	laatrijtheid	fokw. lev.duur
Trent	41	21	90	265
Laibert	35	20	92	-163
Hershell	33	13	91	259
H. Apollo	23	9	92	-42
Aaron	20	10	95	-105
Mascot	18	-2	91	-280
S. Marker	16	1	93	-320
Morty	12	-1	93	-109
U. Fari's Wayne	3	-26	89	-1
C. Outside	2	-21	91	637
gemiddeld	20	2	92	14

lijst 3). Uiteraard komt de gemiddelde fokwaarde laatrijphheid van de drie groepen zoals verwacht uit op 104 (laatrijp) 98 (gemiddeld) en 92 (vroegrijp).

Verlengen levensduur

Interessant is het verband tussen laatrijphheid en levensduur. Alle stieren uit groep 1 scoren boven de 300 dagen. Groep 3 blijft hierbij opvallend achter met gemiddeld nog maar 14 dagen levensduur, waarbij zeven stieren zelfs negatief voor levensduur scoren. Bedenklijk is dat alle tien stieren als stier vader zijn ingezet. Notoire vroegrijphheidsvererfers zouden zoveel mogelijk in de afstamming van proefstieren vermeden moeten worden. Geconcludeerd kan worden dat selectie op laatrijphheid een zeer positieve invloed heeft op het verlengen van de levensduur van onze koeien. I

Marc van Dinther, publicist:

'Zoals de wasmachine de huisvrouw heeft bevrijd, zo heeft de melkrobot de boer bevrijd.' (dV)

Rients Wildeboer, melkveehouder te Ried:

'Met kruisen doe je eigenlijk niet anders dan wat triple A toepast. Je combineert scherp en rond.' (NO)

Andries-Jan de Boer, bedrijfsadviseur Accon AVM:

'Bedrijven die veel geld uitgeven aan fokkerij zullen vaker de dierenarts inschakelen als een dier niet in orde is. Dat doen ze uit liefde voor het dier. Een veehouder die meer gericht is op de kostprijs, zal de veearts waarschijnlijk later inschakelen. Hij kijkt het doorgaans wat langer aan, zo is onze ervaring.' (NO)

Jos Buiting, manager bij CRV:

'Van de 20.000 melkveeouders in Nederland is wellicht één promille echt geïnteresseerd in deelname aan de Europese show in Cremona. De kosten wegen wat ons betreft niet op tegen de baten.' (NO)

Ina Huizinga, voormalig boerin te Winsum:

'In een Hollandse stal kun je elke koe apart goed in de gaten houden. In zo'n loopstal is dat veel lastiger. Tenminste, dat vonden wij. Bij goed weer gingen de koeien elke dag naar buiten. Bij het binnenhalen voor het melken liepen ze allemaal vanzelf naar hun eigen plek. Altijd liep dezelfde koe

voorop en dezelfde achteraan. Als die volgorde eens anders was, wist je: er is iets mis.' (LI)

Nico Bons, melkveeouder te Ottoland:

'Onze toekomstdroom is om met Koba 167 dit jaar in Cremona Europees kampioen te worden. Gesterkt door diverse keuringssuccessen zou de extra opbrengst van embryo's en fokvee kansen bieden als tegenhanger voor de wisselende melkprijzen.' (Cm)

Henny Swinkels, directeur Van Drie Group:

'Elke melkveeouder zal de nukaprijs altijd te laag vinden en geeft ons de schuld. Waarom leeft het beeld dat het Nederlandse kalf te goedkoop is, terwijl dat het duurste betaalde kalf van heel Europa is?' (Bo)

Thom de Groot, melkveeouder te Grou:

'Koeien zonder flappen en met horentjes zijn koeien zoals ze bedoeld zijn. Die moeten agrarisch cultureel erfgoed worden. Ik hoop dat Verburg dat ook gaat inzien.' (NRC)

Piet Posch, voorzitter veemarkt Purmerend:

'We gaan door, maar er zijn verschillende meningen. Zelfs sommige bestuursleden komen met hun koeien niet naar de markt, maar sturen ze direct naar de slachterij. Daar snap ik niets van.' (Bo)

Ina Huizinga:

'Sommige moderne stallen zijn erg fris. Onze stelling was en is juist dat een blaarkop het lekker warm moet hebben. En het werkte, want onze koeien wa-

ren zelden ziek en ze gaven veel melk.' (LI)

Alex Borst, bedrijfsmanager Koepon te Garnwerd:

'Ik weet wel dat met genomics een stuk emotie die hoorde bij de fokkerij, verloren gaat. Dat is jammer.' (NO)

Henny Swinkels:

'Een kalf wordt niet voor het vlees geboren, maar omdat een koe melk moet geven. Melkveeouders maken daarvoor keuzen waarover wij niet willen en kunnen gaan. Er is op melkveebedrijven wel een optimalisatieslag te maken. Gebruik van gesekst sperma zal doorbreken. Rond de geboorte van het kalf, de opfok en in de logistiek naar de kalverhouder zie ik verbeterpunten.' (Bo)

Alex Borst:

'Met genomics prik je door het exterieur. Daarmee kun je zien wat je aan de buitenkant van een dier niet ziet.' (NO)

Gerda Verburg, minister van Landbouw:

'Een vleesloze dag per week? Symboolpolitiek. Ik ben bezig met de vraag: hoe voeden we de wereld? Dat gaat verder dan één vleesloze dag per week.' (dV)

Jelle Zijlstra, onderzoeker WUR:

'Een gemiddelde bedrijfsomvang van 1,3 miljoen kg melk in 2020 is heel reëel.' (mk)

Andries-Jan de Boer:

'Goede fokkerij is belangrijk. Maar het is een misverstand dat fokkerij ook duur moet zijn.' (NO)

Bronnen: de Volkskrant (dV), Nieuwe Oogst (NO), Landleven (LI), CRV magazine (Cm), Boerderij (Bo), NRC Handelsblad (NRC), melk (mk)